

PROVINCIAL LIBRARY MANTO

Могутня культурна зброя.

(Спеціальна кореспонденція до "У.Р.В.")

Вже перший досвід в справі переведення в життя так званої української культури показав, що найбільшою перешкодою в тій праці є брак української книжки. Це почувається завжди: і на фабриці й серед міської інтелігенції й на селі та в червоній армії. І як бачите це давалося почувати, можна судити хоч би на прикладі з червоною армією. В Радянській армії нема неписьменних. Новобранці (молодих червоноармійців), як тільки вони попадають в армію, зразу ж навчались читати й писати. Але через брак українських підручників, вони вчилися по російськи, а потім, розходившись по селах, мимоволі виконували русифікаційну роль.

Отже залував по всій Радянській Україні гук:

— Українські книжки! — Підручники для школи, теоретичні книжки для освіченого читача, масові, зрозумілі книжки для села, для червоної казарми!

Гасло це було підхоплено й владою й партією й громадськими установами. Гарячково почало збирати Державне Видавництво, виникла ціла низка інших видавництв — партійних, кооперативних, громадських і приватних. Але Державне Видавництво не в силі було задовольти всіх потреб українського книжкового ринку.

Головна його мета — видання підручників для школи та обслуговування численних державних установ. Тим часом потреби широкі мас читачів залишалися без задоволення. Бо не могли цього зробити і численні приватні видавництва — розпорені, без великих фінансових засобів, без належного зв'язку з ринком та низким масовим читачем.

Але Радянська земля — це край великих можливостей. Необхідність примусила об'єднати цілу низку окремих дрібних і більш виданих ("Космос", "Червоний Шлях", "Гарт", "Плуг", "Молодий Робітник" та інші) в одну велику, міцну й розгалужену видавничу систему "Червоного Шляху". Фондами цього видавництва в'явилася Народній Комісаріат Освіти й Центральний Комітет Комуністичної Партії (більшовиків) України.

Коли придивляємся до роботи цього видавництва то просто дивуємся тій велетенській роботі, що вона втиснула в короткий час.

Видавництво "Червоного Шляху" має вже тепер два мільйони золотих карбованців власного капіталу!

Воно посідає дві власні друкарні, дуже добре влаштовані, заоснарені літотипами, ротативними машинами. Видавце видавництво аж 13 часописів; серед них такі журнали, як "Червоний Шлях", "Шлях освіти", "Шлях до Комунізму", "Студент Револьюції", "Знання" (науково-популярний), "Книга" (бібліографічний), "Істмок" (присвячений історії українського руху в У.С.Р.Р.), "Наукові записки", "Радянська Освіта" (для сільського вчителства), та інші.

Кожний з цих журналів обслуговує інші шари читачів Радянської України.

Та видавництво "Червоного Шляху" не обмежується одним лише часописом. Воно видає також надзвичайно багато книжок, починаючи з ґрунтовно теоретично-марксистської літератури й кінчаючи популярними книжочками для селянства. Гаслом своїм видавництво обрало: — "Ліній" — і це гасло щиро й активно виконує. Готується до видання повне зібрання творів Т. Леніна українською мовою. Крім того буде видано скорочену популярну збірку його творів у 5 томах. Друкується український переклад "Капіталу" К. Маркса. Здано до друку бігати праці Енгельса, Каутського, Плеханова й інших теоретиків марксизму. За редакцією секретаря Ц.К.К.П. (б.) У. виходить бібліотечка "Ленінський Призов" для виховання маси нових членів партії — робітників. Вийшов уже з друку перший том надзвичайно цікавої праці Павла Христюка "Нарис Історії класової боротьби й соціалізму", здано до друку ще два томи. Вийшов також четвертий том ґрунтовної праці проф. М.С. Грушевського "Історія Української Літератури". Також видано 1-й том (А.Ж.) великого академічного словника російсько-українського. Ця остання книга обіймає аж 200 друкованих аркушів, цінаж її всього 8 карбованців (для Америки 10).

Крім цієї теоретичної літератури, розрахованої головним чином на міського читача, видавництво "Червоного Шляху" випустило вже 80 книжок "Бібліотеки Селянина", з яких 20 книжок присвячено сільському господарству, 20 природознавству, 10 історії й 30 новій художній літературі. Видавська велика науково-популярну бібліотеку "Знання" й багато іншої масової літератури.

Один по одному виходять збірки нові поезії й прози, вийшла нова книжка "Вітер з України" відомого поета Павла Тичини, "Європа на вулькані" Валеріяна Поліщука, готується "Бібліотека Заходу", має вийти недоволіб збірка українсько-американського письменника Шолоховського "Фабрична революція" й інші.

Взагалі, не обмежуючись постачанням книжкового ринку в У.С.Р.Р., видавництво "Червоного Шляху" має на увазі поширити свою діяльність і на закордонні українські землі й території, в тім числі й на Канаду та Злучені Держави.

Нема чого й казати, що про думку видавництва українські робітники зустріли радісно, й щиро допомагають в цій важкій роботі "Червоного Шляху". На закінчення наведемо ще рахунок, котрий показує надзвичайний розвиток видавництва за останні місяці.

Видання, що вийшли за час з першого квітня по перше вересня 1914 р.:

Квітень — назв 23, друк. аркушів 98½, наклад 129,700, витратів 596,900.

Травень — назв 25, друк. аркушів 131½, наклад 113,300, витратів 627,600.

Червень — назв 30, друк. аркушів 139 і одинадцять підручників, наклад 186,000, витратів 755,000.

Липень — назв 40, друк. аркушів 198½, наклад 347,700, витратів 1,388,500.

Серпень — назв 67, друк. аркушів 233½, наклад 582,750, витратів 2,063,500.

Версень — назв 185, друк. аркушів 801 і п'ять підручників, наклад 1,359,450, витратів 5,431,500.

З цього рахунку ми бачимо, що наразі Радянська Україна має своє справді масове українське видавництво. При такій культурній зброї нас вже не буде турбувати доля українців, особливо коли додати до цього ще величезну кількість українських підручників, що їх видає "Державне Видавництво".

Тішити нас також, що видавництво "Червоного Шляху" є в добрих певних руках, бо його головним редактором є відомий український письменник тов. Сергій Пилипенко, котрий вже не раз показав себе надзвичайно здібним організатором, особливо в видавничій справі.

Василь Роговко.

Д-р Надія Суровцова дістала від Радянського Уряду дозвіл на поворот до У.С.Р.Р.

Японська газета "Асахі" повідомляє, що відбулося засідання японського кабінету в китайській справі. Японський міністер закордонних справ Шіохара заявив, що Японія не може залишитися глядачем на події в Китаї і повинна уважно слідувати за ними. Міністер юстиції, член партії Сейюкат, Йокота і міністер шляхів, лідер партії Кокусін Інукай, заявили, що без огляду на те, чи виграє пекинський уряд в боротьбі, чи програє Англія та Америка, все-ж таки треба запровадити міжнародно контроль над Китаєм. Тому Японія повинна остаточно вирішити, яке відношення до подій у Китаю найбільш відповідає інтересам Маньчжурії та Монголії. Більшість членів кабінету обстоювала, щоб домогтися Чанг Цю Лінові. "Асахі" повідомляє, що доти, доки не з'ясується остаточно поведінка Англія та Америки в Китаю, Японія буде тільки віслюкувати.

РІЖНІ ВІСТІ.

ВІДНОШЕННЯ ЯПОНІ ДО КИТАЙСЬКИХ ПОДІЙ.

Японська газета "Асахі" повідомляє, що відбулося засідання японського кабінету в китайській справі. Японський міністер закордонних справ Шіохара заявив, що Японія не може залишитися глядачем на події в Китаї і повинна уважно слідувати за ними. Міністер юстиції, член партії Сейюкат, Йокота і міністер шляхів, лідер партії Кокусін Інукай, заявили, що без огляду на те, чи виграє пекинський уряд в боротьбі, чи програє Англія та Америка, все-ж таки треба запровадити міжнародно контроль над Китаєм. Тому Японія повинна остаточно вирішити, яке відношення до подій у Китаю найбільш відповідає інтересам Маньчжурії та Монголії. Більшість членів кабінету обстоювала, щоб домогтися Чанг Цю Лінові. "Асахі" повідомляє, що доти, доки не з'ясується остаточно поведінка Англія та Америки в Китаю, Японія буде тільки віслюкувати.

ЕСПАНСЬКИЙ ТРОН ХИТАЄТЬСЯ.

Диктатура Де-Рівера в Іспанії, невадка підробка італійського фашизму, розвалюється остаточно. Безумні поразки в Марокко виснажили фінансові ресурси країни, а ще більше терпіть населення.

Корона еспанського короля в великій небезпеці. Великої ваги надають тому, що він відмовився під примусом від візиту до Остенда, куди вже давно збирався. Диктатор Де-Рівера радий йому краще не іхати. Подорож Де-Рівери до Марокко, щоб ліквідувати війну, не дала ніяких наслідків. Його власні режими зустріли його з захопленим приривом. Після цього відставку диктатора було вирішено остаточно. Але не знайшлося нікого, хто-б погодився зайняти його місце. Король Альфонс пробував порозумітися з республіканцями Ехіваретю. Йому було запропоновано знайти вихід з марокканської авантюри. Але Ехіварета, що вже раз брав на себе таку місію в Марокко, цього разу категорично відмовився від пропозиції короля.

Поки що уряд збанкрутував. Де-Рівера, не вважаючи на пририв до нього населення, усіма силами намагається утримати владу в своїх руках. Прихильників республіки стає все більше й більше.

ФРАНЦІЯ ВІЗНАЄ С.Р.С.Р. ШЕ МАБУТЬ В ЖОВТНІ.

В Франції вже всі визнають за потрібне відновити нормальні стосунки з С.Р.С.Р. Нитко не має сумніву в тому, що більшість парламенту ухвалить визнання С.Р.С.Р. де юре. Це буде мабуть ще такі в жовтні. Де-Монзі вважають за майбутнього французького посла в Москві.

АБО ГРОШІ, АБО ДИМІСІЯ.

Нинішній румунський уряд старатиметься одержати позичку за кордоном на 100 мільйонів карбованців, щоб запобігти фінансовій катастрофі, яка загрожувала Румунії. Однак, закордонна подорож міністра фінансів, Вініле-Братіану, очевидно, не дала ніяких наслідків. В румунських політичних колах зазначають, що коли Вініле-Братіану доведеться повернутися до Бухаресту з порожніми руками, кабінет Братіану мусить податися до димісії. Вістрочення падіння кабінету залежить виключно від позички.

ДОРОЖНІЧКА В ПАРИЖІ.

Дорожничка життя в Парижі та в провінції збільшується. Франк знецінюється. Надзвичайне засідання кабінету міністрів, під головуванням Ерріо обговорювало цю справу і після довгої дискусії становили, взагалі, визнано за серйозне, щоб вивести їх з вагона.

3 поля науки і техніки

ВІДКРИТТЯ СЛІДІВ СТАРИННОЇ КУЛЬТУРИ В АФРИЦІ.

В грудні 1922 року була вирижена з Англії наукова експедиція до джерел ріки Сальбери (Південна Африка). Вона вийшла з Єгипту під проводом Ромуалда Штбла, і після восьмимісячних блукань натрапила на руїни міста, що носить на собі сліди найглибшої старини.

Руїни знаходяться в оазі посеред величезної пустини, чому й доступ до них був незвичайно важкий. Серед руїн заховалась басейн, стіни якого виліжені червоним порфіром. Стіни безлічі храмів покриті глиняним писмом. Малюнки на них нагадують старинні вавилонські та фінійські пам'ятники. Виражають величезні кубічні камені, що поширені по всій землі та ще до цього часу вважаються де-якими народами за святіші.

В одній гробниці знайдено вісім скелетів чорної раси. Всі вони вкриті масивними золотими прикрасами. — Штгол збирав їх до 80 кілограмів, не рахуючи неопіфорованих діамантів та рубінів в золотих оправах та браслетів.

Цікаво, що в лісі, що оточує руїни, блукають величезні статуї здичавілої худоби — переважно коров та кіз. Це заставляє думати, що тут були вкриті вкриті в доісторичні часи, коли в Європі ще не було й чутки про вогонь.

Експедиція вважає, що знайшла столицю старинної Етиопії, про яку є згадки в египетських, єврейських та вавилонських пам'ятниках. Однак, ближчі відомості дасть сам Штгол, коли поверне з експедиції, ілюструючи свої досягнення багатим фотографічним матеріалом. Не має сумніву, що тут буде найдені корні нашої сучасної культури.

ХОРОБА РАК І БОРОТЬБА З НЕЮ.

В Західній Європі в 90-их роках минулого століття пересічно на 100 тисяч населення що року від рака вмирало 69 душ. 1901—1905 роки число смертей збільшилось до 74, а від 1906—1910 року — до 84. Останніми роками на те-ж число населення смертей припадає вже 120 у Швейцарії, 97 в Англії, 74 в Бельгії і т.д. Пересічно, число офіційно зареєстрованих смертей від рака в Західній Європі досягає 300 тисяч що року і, безумовно, число це ще не повне.

В Америці спостерігається таке-ж збільшення ракових хороб, як і в Європі. В Злучених Державах 1920 року вмерло від рака 89 тисяч душ, тобто 84.5 смертей припадає на 100 тисяч душ населення.

На рака переважно хоріють жінки. Починаючи від 45 років від рака серед жінок смертність 2 рази більша, ніж серед чоловіків.

Найчастіше рак буває в шлунковій, кишках, печінці, матці і грудній залозі.

Боротьба з раком не під силу окремим борцям і науковим дослідникам. В Західній Європі це вже усвідомили давно і там є наукові установи, що досліджують причини ракових хороб. Поки в цьому напрямку зроблено ще дуже мало. Лікарська допомога при ракових хоробах корисна була тільки тоді, коли хорі звертаються в самому початку хороби, та й то не завжди.

ВСЯЧИНА

40,000 вужів. — В столиці Японії, Токіо, 200 торговців вужами доставляють по 40,000 вужів місячно для поживи і медицини столиці.

Даремна рада. — Польська влада радить над законом, яким має заборонити вивіз з Польщі золота й срібла за кордон.

Щезають вітраки. — Вітраки в Голандії, які там прикривали країну, повільно, але стало, щезають перед наступом модерної машинерії.

Дуриця, хіба Польща має злато на вивіз?

Найглибше місце в океані знайдено 145 миль від берегів Японії. Глибина океану в тім місці сягає 32,636 стій, або поверх 6 миль.

Готується до втечі. — Альфонсо, король Іспанії за останніх кілька місяців зробив великі вклади в англійські бизнесові підприємства. В Лондоні кажуть, що король сподіється "евакуації" королівської корони з своєї голови.

М. Сильвербергсцен.

Голодного року.

(Спомини.)

(Продовження.)

Я сперся ліктями на коліна й думав. Кирило гляді у вікно, але ніякої радості не почув. Серце його було ніби мертве, мов сплясене двома сильними камінними плитами, а думки літали далеко, далеко, аж до той бік океану. Два роки канадського життя не вирвали в него почуття до свого рідного. Бо хотів він був і бідний худив на панське; то все-ж ніколи не турбувався їдою, ані спанням. Були галушки, борщ, кулеша, смачне, своє, рідне. Хлопці, дівчата, всі господарські діти. Ніхто не сьмантів грошею в бідних дівчат так, як тут. І Кириліві гадався той далекий і близький образчик так ядано. Лише два роки тому, як він там був, а нині тисячі миль відти. Голодний, без хліба й праці.

До хати влетів Іван і перемив його тугу. На плечах повний мішок хліба, а під пахвою, щось в папері завинене.

— Ось, буде принамок! Кирило гайнув на Івана і усміхнувся. — Господарський спокій і ходити за сухарями. От як-би тобі батько знав як тут живеш? Не повірив-би!

— Хай їх громи побойся! Вони виглядають за доларами. Хай виглядають.

— Ну й що-ж?

— Є сімнадцять бохонців. Живемо, як в бога за дверима. Пририв бо!

— А що в папері?

— Свинячі ноги. Будемо варити гижки. За твоїх десять центів купи хліба, а за своїх ніг. Чоснику вантантів в Палажки.

— Кілько-ж тиг ніг?

— За десять центів дав шість, а дві й потягнув, то є нігми.

— З тебе кончик!

Іван розважав мішок, вложив хліб на ліжку, а ноги завісив до Палажки. Доки Іван вернувся від Палажки, Кирило зловив хліб в коробку і засунув під ліжку.

— Все добре! — сказав Іван зачухавши двері. — Ще на вечеру будемо їсти, як шевці. А тепер давай хліб. Де-ж ти його вже сховав?

— Під ліжку.

— Трохи помою й підемо, може дещо трапиться.

Іван витягнув коробку, взяв один бохонець хліба, переломив до коліна й дав мені долоньку.

— Іж та не гризися. А ти Кирило їж також, бо до гижок це далеко. Підемо на ярду, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

— Як робота? — спитав одного Іван.

— Добре.

— Чи це приймає?

— Ні. Ще й цих далі понаганяє.

— Нема, нема, — відвався якийсь з другого вагона.

І побачив, що ті люди стараються, якнайдовше задержати роботу і тому немилосердно дивились на тих, що хотіли там стати до роботи. Як також бачив, що та робота не була для Івана, ані для Кирила, а за себе, то навіть нічого ї не думав. Одного цента від тайзи. За сто тайзів одного долара. Ми покрутились, поглядали, бося навіть не бачили й вернулись назад. По дорозі ми довідалися, що завтра рано, на Гренді Тронк буде брати людей до роботи, до будови нової дороги "стіл-ген".

— Треба рано встати, — сказав Кирило, — а ми мусимо стати.

Я ждав того ранку нетерпеливо. Цілу ніч перекидався то на один, то на другий бік. Все думав, чи стану я, чи ні, а як щоб вивести їх з вагона. Люде, що виландували ті тайзи, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

— Як робота? — спитав одного Іван.

— Добре.

— Чи це приймає?

— Ні. Ще й цих далі понаганяє.

— Нема, нема, — відвався якийсь з другого вагона.

І побачив, що ті люди стараються, якнайдовше задержати роботу і тому немилосердно дивились на тих, що хотіли там стати до роботи. Як також бачив, що та робота не була для Івана, ані для Кирила, а за себе, то навіть нічого ї не думав. Одного цента від тайзи. За сто тайзів одного долара. Ми покрутились, поглядали, бося навіть не бачили й вернулись назад. По дорозі ми довідалися, що завтра рано, на Гренді Тронк буде брати людей до роботи, до будови нової дороги "стіл-ген".

— Треба рано встати, — сказав Кирило, — а ми мусимо стати.

Я ждав того ранку нетерпеливо. Цілу ніч перекидався то на один, то на другий бік. Все думав, чи стану я, чи ні, а як щоб вивести їх з вагона. Люде, що виландували ті тайзи, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

Кирило їж також, бо до гижок це далеко. Підемо на ярду, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

— Як робота? — спитав одного Іван.

— Добре.

— Чи це приймає?

— Ні. Ще й цих далі понаганяє.

— Нема, нема, — відвався якийсь з другого вагона.

І побачив, що ті люди стараються, якнайдовше задержати роботу і тому немилосердно дивились на тих, що хотіли там стати до роботи. Як також бачив, що та робота не була для Івана, ані для Кирила, а за себе, то навіть нічого ї не думав. Одного цента від тайзи. За сто тайзів одного долара. Ми покрутились, поглядали, бося навіть не бачили й вернулись назад. По дорозі ми довідалися, що завтра рано, на Гренді Тронк буде брати людей до роботи, до будови нової дороги "стіл-ген".

— Треба рано встати, — сказав Кирило, — а ми мусимо стати.

Я ждав того ранку нетерпеливо. Цілу ніч перекидався то на один, то на другий бік. Все думав, чи стану я, чи ні, а як щоб вивести їх з вагона. Люде, що виландували ті тайзи, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

Кирило їж також, бо до гижок це далеко. Підемо на ярду, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

— Як робота? — спитав одного Іван.

— Добре.

— Чи це приймає?

— Ні. Ще й цих далі понаганяє.

— Нема, нема, — відвався якийсь з другого вагона.

І побачив, що ті люди стараються, якнайдовше задержати роботу і тому немилосердно дивились на тих, що хотіли там стати до роботи. Як також бачив, що та робота не була для Івана, ані для Кирила, а за себе, то навіть нічого ї не думав. Одного цента від тайзи. За сто тайзів одного долара. Ми покрутились, поглядали, бося навіть не бачили й вернулись назад. По дорозі ми довідалися, що завтра рано, на Гренді Тронк буде брати людей до роботи, до будови нової дороги "стіл-ген".

— Треба рано встати, — сказав Кирило, — а ми мусимо стати.

Я ждав того ранку нетерпеливо. Цілу ніч перекидався то на один, то на другий бік. Все думав, чи стану я, чи ні, а як щоб вивести їх з вагона. Люде, що виландували ті тайзи, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

Кирило їж також, бо до гижок це далеко. Підемо на ярду, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

— Як робота? — спитав одного Іван.

— Добре.

— Чи це приймає?

— Ні. Ще й цих далі понаганяє.

— Нема, нема, — відвався якийсь з другого вагона.

І побачив, що ті люди стараються, якнайдовше задержати роботу і тому немилосердно дивились на тих, що хотіли там стати до роботи. Як також бачив, що та робота не була для Івана, ані для Кирила, а за себе, то навіть нічого ї не думав. Одного цента від тайзи. За сто тайзів одного долара. Ми покрутились, поглядали, бося навіть не бачили й вернулись назад. По дорозі ми довідалися, що завтра рано, на Гренді Тронк буде брати людей до роботи, до будови нової дороги "стіл-ген".

— Треба рано встати, — сказав Кирило, — а ми мусимо стати.

Я ждав того ранку нетерпеливо. Цілу ніч перекидався то на один, то на другий бік. Все думав, чи стану я, чи ні, а як щоб вивести їх з вагона. Люде, що виландували ті тайзи, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

Кирило їж також, бо до гижок це далеко. Підемо на ярду, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

— Як робота? — спитав одного Іван.

— Добре.

— Чи це приймає?

— Ні. Ще й цих далі понаганяє.

— Нема, нема, — відвався якийсь з другого вагона.

І побачив, що ті люди стараються, якнайдовше задержати роботу і тому немилосердно дивились на тих, що хотіли там стати до роботи. Як також бачив, що та робота не була для Івана, ані для Кирила, а за себе, то навіть нічого ї не думав. Одного цента від тайзи. За сто тайзів одного долара. Ми покрутились, поглядали, бося навіть не бачили й вернулись назад. По дорозі ми довідалися, що завтра рано, на Гренді Тронк буде брати людей до роботи, до будови нової дороги "стіл-ген".

— Треба рано встати, — сказав Кирило, — а ми мусимо стати.

Я ждав того ранку нетерпеливо. Цілу ніч перекидався то на один, то на другий бік. Все думав, чи стану я, чи ні, а як щоб вивести їх з вагона. Люде, що виландували ті тайзи, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

Кирило їж також, бо до гижок це далеко. Підемо на ярду, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

— Як робота? — спитав одного Іван.

— Добре.

— Чи це приймає?

— Ні. Ще й цих далі понаганяє.

— Нема, нема, — відвався якийсь з другого вагона.

І побачив, що ті люди стараються, якнайдовше задержати роботу і тому немилосердно дивились на тих, що хотіли там стати до роботи. Як також бачив, що та робота не була для Івана, ані для Кирила, а за себе, то навіть нічого ї не думав. Одного цента від тайзи. За сто тайзів одного долара. Ми покрутились, поглядали, бося навіть не бачили й вернулись назад. По дорозі ми довідалися, що завтра рано, на Гренді Тронк буде брати людей до роботи, до будови нової дороги "стіл-ген".

— Треба рано встати, — сказав Кирило, — а ми мусимо стати.

Я ждав того ранку нетерпеливо. Цілу ніч перекидався то на один, то на другий бік. Все думав, чи стану я, чи ні, а як щоб вивести їх з вагона. Люде, що виландували ті тайзи, були всі наші. Сильні хлопці. Руки грубі, ноги як в гамбурських коней, плечисті, лише очі позападалися їм. Деякі з них працювали по п'ятнадцять годин на день. Бідні йшли до дому (три милі) а інші ночували в вагонах. Постелять кори й так сплять.

Кожний класово свідомий робітник повинен передплачувати і читати робітничу газету

The WORKER

Офіціальний орган Комуністичної Партії Канади. Передплата на рік виносить \$2.00, на півріччя \$1.00. Зашліть передплату такі ще нині!

Адреса:
The WORKER,
Room 301, Tyrrell Bldg,
95 King St. East,
Toronto, Ont.